

NYHETSBLAD

Överförmyndarens/överförmyndarnämndens roll och uppgift

Enligt Föräldrabalkens kapitel 19 skall varje kommun ha en överförmyndare eller en överförmyndarnämnd. Ett antal kommuner kan bilda gemensamma nämnder enligt Kommunallagens kapitel 3., vilket Hällefors, Lindesbergs, Ljusnarsbergs och Nora kommuner gjort genom att bilda Bergslagens överförmyndarnämnd. Till Bergslagens överförmyndarnämnd har skapats en förvaltning bestående av fyra årsarbetare överförmyndarhandläggare och en förvaltningschef med tio procents tjänst. Förvaltningen är den som genomför överförmyndarnämndens praktiska arbete.

På Wikipedia anges beträffande överförmyndare/överförmyndarnämnd att denne har som ”uppgift att utöva tillsyn över förmyndares, förvaltares och gode mäns förvaltning och efter ansökan utreda behovet av nämnda insatser. Detta för att inte rättsförluster skall uppstå för dem som av olika anledningar inte kan förvalta sin egendom, föra sin talan och tillvarata sina intressen.”

Det väsentliga som vill klargöras här är att Bergslagens överförmyndarnämnd och dess förvaltning är en tillsynsmyndighet, inte ett rådgivande organ till ställföreträdare, huvudmän eller övriga intressenter. Vi vill med ovanstående text åter igen förtydliga detta.

God mans uppgift

I likhet med ovanstående avsnitt vill vi klargöra en god mans uppdrag. Nedanstående text är tagen från vårt nyhetsblad i maj 2017

”Vi vill åter igen påminna om vad uppdraget som god man innebär. I skriften ”Rollkoll Ett material om god man och förvaltare i relation till andra aktörer” utgiven av Riksförbundet frivilliga samhällsarbetare, anges på sidorna 7 och 19 att en god man skall betala räkningar, tilldela huvudmannen pengar, ansöka om bidrag, ansöka ur fonder, ansöka om hjälpinsatser, överklaga beslut, bevaka rättigheter, sälja eller köpa hus eller lägenhet, säga upp hyresavtal och ansöka om nytt boende. Vidare anges att en god man **inte** skall hämta mediciner, städa, vattna blommor, hänga upp

gardiner, promenera med huvudmannen, gå på bio med huvudmannen, fika med huvudmannen, skjutsa huvudmannen, påminna om möten motivera att söka jobb, följa med till läkare, handla, klä på huvudmannen, sköta huvudmannens hygien eller mata huvudmannen. Det är inte förbjudet för gode man att göra dessa uppgifter men då är det utanför uppdraget och ger gode mannen ingen rätt till ersättning. En god man har inte rätt att företräda huvudmannen i vårdfrågor inom hälso- och sjukvård.”

Granskade årsräkningar

Antalet granskade och godkända årsräkningar avseende 2017 var den 11 juni 2018 262 stycket, vilket motsvarar 51,8 procent. Därtill kommer att ytterligare 40 årsräkningar granskats men där det krävts in kompletteringar. Sammantaget innebär det att 59,7 procent av årsräkningarna är granskade den 11 juni 2018.

Plan för djupgranskningar

Överförmyndarnämnden tog vid sammanträde den 11 april 2018 § 26 beslut om följande plan för djupgranskning 2018:

- Samtliga årsräkningar avseende 2017 från ställföreträdare vilka fick anmärkning vid granskning av årsräkning avseende 2016.
- Slumpmässigt urval av cirka tio årsräkningar avseende 2017 vilka inkommit från ställföreträdare vilka inte tidigare haft uppdrag.
- När skäl anses föreligga.

Samtycke från överförmyndaren/överförmyndarnämnden

Vi har noterat att ett flertal ställföreträdare missat inhämta samtycke vid arvsskiften och fastighetsförsäljningar. Vi önskar därför informera om att för vissa åtgärder en ställföreträdare utför åt sin huvudman är det lagstadgat att överförmyndaren/överförmyndarnämnden måste lämna sitt samtycke till åtgärden.

Samtycke krävs vid följande åtgärder:

- Försäljning, köp, inteckning och uthyrning av fast egendom, tomträtt och bostadsrätt.
- Upptagande av lån, borgen, e3ller andra skuldförbindelser för den enskildes räkning.
- Vid arvsskifte och bodelning.
- Uttag från spärrat konto.

Ekonomiskt resultat 2017

Det sammantagna resultatet för överförmyndarnämnden exklusive verksamheten som rör ensamkommande barn och unga uppgick till ett underskott med cirka 100 000 kronor gentemot budget.

Verksamhetsberättelse 2017

Verksamhetsberättelse för 2017 har upprättats och behandlats av kommunstyrelsen i Ljusnarsbergs kommun. Verksamhetsberättelsen finns att läsa på www.ljusnarsberg.se.

Ekonomisk kvartalsrapport 1 per den 30 mars 2018

I ekonomisk kvartalsrapport 1 per den 31 mars 2018 prognostiseras ett underskott för överförmyndarnämnden med cirka 100 000 kronor 2018. I den åtgärdsplan som enligt beslut av kommunstyrelsen i Ljusnarsbergs kommun upprättades, skall översyn göras av licenskostnader för diverse datasystem och restriktivitet angående kompetensutveckling iakttas under resterande delen av året.

Kommunstyrelsen i Ljusnarsbergs kommun beslutade vid sammanträde den 23 maj 2018 § 108 om ett generellt anställningsstopp i kommunen.

Länsstyrelsens årliga tillsynsrapport

Länsstyrelsen i Dalarnas län genomförde den 20 mars 2018 den årliga tillsynen av överförmyndarnämnden. I protokoll daterat den 12 april 2018 konstaterades att Länsstyrelsen i Dalarnas län inte hade något att anmärka. Protokollet finns att läsa på www.ljusnarsberg.se.

Revisionsrapport

Revisionsföretaget PwC genomförde under december 2017 och januari 2018 på uppdrag av Ljusnarsbergs kommuns revisorer en granskning av överförmyndarnämnden.

Revisionsfrågan var ”Säkerställer överförmyndarnämnden en tillräcklig god intern kontroll avseende sitt uppdrag att tillse att förmyndare, gode män och förvaltare sköter sina uppdrag?”

I revisionsrapport bedömer PwC ”att överförmyndarnämnden i allt väsentligt säkerställer en tillräckligt god intern kontroll avseende sitt uppdrag att förmyndare, gode män och förvaltare sköter sina uppdrag.” PwC ger överförmyndarnämnden följande rekommendationer:

- Införa en rutin att i myndighetskontrollen även inkludera kommunernas socialtjänster samt med regelbundenhet genomföra myndighetskontroller även på befintliga ställföreträdarskap.
- Referenser inhämtas vid rekrytering av ställföreträdare vilket kan ge ytterligare grund för bedömning av lämpligheten.

- Upprätta riktlinjer för hur många uppdrag som en enskild ställföreträdare kan inneha och vilka omständigheter som kan motivera avvikelser från ett sådant tak. Det finns förutom möjligheten att genomföra ett gott ställföreträdarskap, även att beakta den sårbarhet som många uppdrag på samma ställföreträdare innebär.

Överförmyndarnämnden och dess förvaltning överväger för närvarande rekommendationerna och åtgärder kommer med sannolikhet att vidtas.

Ljusnarsbergs kommuns revisorer gjorde i skrivelse den 21 mars 2018 samma bedömning som PwC.

Revisionsrapporten i sin helhet finns att läsa på www.ljusnarsberg.se

Årsräkningsutbildningar

Under januari och februari 2018 har genomförts utbildningar för ställföreträdare angående årsräkningar och hur dessa skall upprättas. Dessvärre var deltagande lågt.

Utbildning av Kronofogden

Den 3 maj 2018 arrangerades i Lindesberg en föreläsning från Kronofogden om bland annat överskudsättning. Ett drygt trettiotal ställföreträdare deltog.

Redovisning för kommunstyrelsen i Hällefors

Överförmyndarnämndens ordförande Gert Stark (S) och kanslichef Anders Andersson gjorde en redovisning för kommunstyrelsen i Hällefors den 23 maj 2018 av den senaste utvecklingen i verksamheterna inom överförmyndarnämndens ansvarsområde.

Motion i Hällefors kommunfullmäktige

Yttrande med anledning av motionen till kommunfullmäktige i Hällefors kommun som informerades om i nyhetsbladen från februari i år, beräknas komma under hösten 2018.

Uppföljningar

Följande uppföljningar har genomförts under våren och redovisats för överförmyndarnämnden:

- Antal uppdrag för ställföreträdare
- Antal ensamkommande barn och unga med god man 2016-2018
- Rapport, återsökningar 2018 från Migrationsverket avseende 2017
- Rapport, utbetalning av ersättningar till ställföreträdare 2016-2017 del 1 och 2

Uppföljningarna finns att läsa på www.ljusnarsberg.se.

Information till äldreomsorgen och socialförvaltningarna

Överförmyndarförvaltningen genomför för närvarande informationsträffar med personal inom medlemskommunernas äldreomsorg och socialförvaltningar. Vid dessa träffar informeras om bland annat ställföreträdarens uppgifter och överförmyndarnämndens /-förvaltningens uppgifter. Träffarna har bemötts med positiv respons.

Dataskyddsombud och personuppgiftsombud

Den 25 maj 2018 trädde lagstiftningen enligt general General Data Protection Regulation (GDPR) i kraft. I anledning av detta utsågs utredare Torbjörn Lenz till dataskyddsombud och registrator Johanna Haaraoja till personuppgiftsombud av överförmyndarnämnden vid sammanträde den 16 maj 2018 § 36.

Regeringens beslut med anledning av Riksrevisionens rapport

Riksrevisionen beslutade den 6 december 2017 att enligt Lag om statlig verksamhet med mera § 9 överlämna granskningsrapporten ”Tillsyn av ställföreträdare och överförmyndare – Statens bristande ansvar för samhällets mest utsatta” (RIR 2017:33). På sidan 6 under rubriken ”Rekommendationer” anges följande:

”Granskningens iakttagelser och slutsatserna föranleder följande rekommendationer:

1. Regeringen bör tillsätta en utredning som ser över systemet som helhet. I en sådan bör Riksrevisionens rapporter och systemens utformning i Norge, Finland och Danmark tjäna som utgångspunkter. Denna utredning bör:
 - analysera och identifiera vilka uppdrag som kan utföras av professionella ställföreträdare, i syfte att kunna tillgodose att alla som har behov kan få en lämplig ställföreträdare
 - föreslå var i systemet dessa professionella ställföreträdare bör vara anställda
 - föreslå, utifrån resultatet av ovanstående, hur tillsynen på området bäst bör organiseras
 - identifiera och föreslå en central förvaltningsmyndighet med ansvar för tillsyn. I uppdraget bör t.ex. ingå att följa utvecklingen, ta fram officiell statistik, samordna utbildningar samt ge råd och stöd på området.
2. Regeringen bör ta ställning till det underlag som Pensionsmyndigheten tagit fram angående nationellt ställföreträdareregister och ge en central myndighet i uppdrag att ta fram och förvalta det.

3. Regeringen bör, på kort sikt, ge en av länsstyrelserna huvudansvar för att samordna tillsyn, utbildning, statistik samt råd och stöd på regional nivå.”

Regeringen inkom med anledning av Riksrevisionens rapport till riksdagen med skrivelse 2017/18:128 ”Riksrevisionens rapport om tillsynen av ställföreträdare och överförmyndare” daterad den 5 april 2018. I skrivelsen anges att ”Regeringen delar Riksrevisionens bedömning att det bör vidtas åtgärder på området för att förbättra tillsynen över ställföreträdare och överförmyndare. Regeringen anser också det finns anledning att modernisera och anpassa regelverket om gode män och förvaltare. Regeringen har därför inlett ett arbete för att sådana åtgärder ska genomföras.”

Sammanblandning av ekonomin

Vi har tjuvläst Nyhetsbrev maj 2018 från Karlstad-Hammarö överförmyndarnämnd och vi ”stjäler” följande information som de ansåg angelägen:

”Efter förra nyhetsbrevet har vi fått en del frågor om sammanblandning av ekonomin och vad det egentligen innebär. ---. Sammanblandning av ekonomin innebär all blandning av tillgångar, både mellan olika huvudmän samt mellan huvudmän och ställföreträdare. Ekonomin får alltså aldrig blandas utan ska hållas skilt genom att använda olika konton.

Exempel på sammanblandning är:

- Ställföreträdaren har samma konto för flera olika huvudmän.
- Ställföreträdaren för över pengar från sin huvudman till sitt eget konto för att betala räkningar.
- Ställföreträdaren betalar huvudmannens räkningar från sitt eget konto och för sedan över motsvarande summa från huvudmannen till sitt eget konto.
- Ställföreträdaren lånar pengar av sin huvudman.
- Ställföreträdaren lånar ut pengar till sin huvudman.
- Ställföreträdaren lånar ut pengar mellan olika huvudmän (för de fall ställföreträdaren har flera uppdrag.”

Träff med Bergslagens frivilliga samhällsarbetare

Träff mellan överförmyndarnämndens ordförande Gert Stark (S) samt kanslichef Anders Andersson och ordförande i Bergslagens frivilliga samhällsarbetare samt dess sekreterare Bengt Mejerwall, planeras till torsdagen den 14 juni 2018. Avsikten med träffen är information samt utbyte av synpunkter, åsikter och förslag.

Nya skrifter från Riksförbundet frivilliga samhällsarbetare

Riksförbundet frivilliga samhällsarbetare har utkommit med följande två skrifter:

Skriften ”Min rätt – vad ska en god man hjälpa mig med?” Skriften vänder sig till ensamkommande barn som nyss anlänt till Sverige. Den innehåller information om den gode mannens roll och ger verktyg för gemensamma arbetsmetoder för barnet och den gode mannen. Den finns inom kort även översatt på dari, arabiska och tigrinja.

Skriften ”Din roll - en skrift om rollfördelningen mellan god man och andra aktörer kring ensamkommande barn”. Skriften vänder sig till gode männen och andra aktörer kring ensamkommande barn. Den förklarar de olika aktörernas roll och ansvar samt belyser de ytor där samarbete dem emellan sker.

Skrifterna finns att ladda ner eller beställa via www.rfs.se/min-ratt.

Försäkring genom Riksförbundet frivilliga samhällsarbetare

Vi vill åter igen rekommendera den försäkring som erbjuds av Riksförbundet frivilliga samhällsarbetare. Kontakt med dessa kan fås genom den regionala föreningen Bergslagens frivilliga samhällsarbetare, ordförande Sune Karlsson eller sekreterare Bengt Mejerwall.

**Slutligen vill överförmyndarnämnden och överförmyndarförvaltningen
önskas samtliga en trevlig och skön sommar!**

Ansvarig för denna information är kanslichef Anders Andersson, Ljusnarsbergs kommun